

Основне академске студије
Информациони инжењеринг

Методе и технике науке о подацима

Рад над низовима у језику Python

(материјали за вежбе)

Библиотека *NumPy* (*Numerical Python*)

посвећена раду над низовима вредности

хомогеност елемената низа

подршка за низове разних димензионалности

вектор (једнодимензионални низ)

матрица (дводимензионални низ)

...

подршка за разне операције над низовима

Библиотека *NumPy*

ОСНОВНИ ПОДАЦИ

покретач Травис Олифант

настанак 2005. године

слободна за употребу

актуелна верзија 2.3.0

Интернет сајт

<https://numpy.org/>

Припреме за коришћење

инсталација библиотеке

библиотека доступна у дистрибуцији *Anaconda*

могућа засебна инсталација

коришћење *pip*

коришћење *conda*

учитавање библиотеке

уобичајени начин учитавања

```
import numpy as np
```

коришћење псеудонима **np**

Основне радње у вези с низовима

формирање низа

испитивање особина низа

преуређење низа

приступање низу

измена низа

математичке и статистичке операције над низом

сортирање низа

претраживање низа

...

Формирање низа

тип низа

класа `np.ndarray`

облик низа

облик је описан торком ненегативних целобројних вредности
свака компонента описује величину по једној од димензија

тип елемената низа

тип описан инстанцом класе `np.dtype`

примери припремљених типова

`np.byte`, `np.short`, `np.intc`, `np.longlong`, `np.int8`, `np.int16`, `np.int32`,
`np.int64`, `np.float16`, `np.float32`, `np.float64`, `np.complex64`,
`np.complex128`...

очекивани тип

`np.float64`

Формирање низа

константе

pr.e

Ојлерова константа

pr.inf

плус бесконачно

pr.nan

није број

pr.pi

број пи

...

Формирање низа

функција **`np.array(...)`**

формирање на основу датих података

функција **`np.empty(...)`**

формирање без конкретне иницијализације садржаја

функција **`np.zeros(...)`**

попуњавање нулама

функција **`np.ones(...)`**

попуњавање јединицама

функција **`np.full(...)`**

попуњавање задатом вредношћу или задатим вредностима

функција **`np.arange(...)`**

попуњавање задатим распоном вредности

...

Формирање низа

```
np.array([1, 3, 5, 7])  
[1 3 5 7]
```

```
np.array([1, 3, 5, 7], np.float128)  
[1. 3. 5. 7.]
```

```
np.array([[1, 3], [5, 7]])  
[[1 3]  
 [5 7]]
```

Формирање низа

```
np.empty((2, 2))  
[[4.9e-324  1.5e-323]  
 [2.5e-323  3.5e-323]]
```

```
np.zeros((2, 2))  
[[0.  0.]  
 [0.  0.]]
```

Формирање низа

```
np.ones((3, 2))
```

```
[[1.  1.]  
 [1.  1.]  
 [1.  1.]]
```

```
np.full((2, 3), 5)
```

```
[[5  5  5]  
 [5  5  5]]
```

```
np.full((1, 2, 3), 7)
```

```
[[[7  7  7]  
   [7  7  7]]]
```

Формирање низа

пр. `arange(2)`

`[0 1]`

пр. `arange(1, 5)`

`[1 2 3 4]`

пр. `arange(1, 10, 3)`

`[1 4 7]`

Испитивање особина низа

особина **shape**

облик низа (величина низа по димензијама)

особина **ndim**

број димензија код низа

особина **size**

број елемената у низу

...

Испитивање особина низа

```
np.array([[4, 1, 2], [9, 7, 3]]).shape  
(2, 3)
```

```
np.zeros((5, 5)).ndim  
2
```

```
np.ones((3, 2)).size  
6
```

Преуређење низа

функција **`np.reshape(...)`**

промена облика низа уз задржавање постојећих елемената

функција **`np.resize(...)`**

успостављање новог облика

функција **`np.flip(...)`**

обртање редоследа елемената

функција **`np.ravel(...)`**

развој у једној димензији

...

Преуређење низа

```
np.reshape(np.array([1, 3, 5, 7]), (2, 2))
```

```
[[1 3]  
 [5 7]]
```

```
np.reshape(np.full((2, 3), 5), (3, 2))
```

```
[[5 5]  
 [5 5]  
 [5 5]]
```

Преуређење низа

```
np.resize(np.array([1, 3, 5, 7]), (2, 1))
```

```
[[1]  
 [3]]
```

```
np.resize(np.full((2, 3), 5), (3, 3))
```

```
[[5 5 5]  
 [5 5 5]  
 [5 5 5]]
```

Преуређење низа

```
np.flip(np.array([[1, 3], [5, 7]]))
```

```
[[7 5]
```

```
 [3 1]]
```

```
np.ravel(np.array([[1, 3], [5, 7]]))
```

```
[1 3 5 7]
```

Приступање низу

функција **print(...)**

приказ низа или одабраних елемената

оператор **[ ]**

приступање по позицији

путем појединачних вредности

путем више вредности

приступање по димензијама

по једној димензији

по више димензија

приступање путем вредности одређеног типа

путем бројчаних вредности

путем логичких вредности

...

Пристапање низу

```
a = np.array([[1, 3, 5], [7, 9, 11]])
```

```
[[ 1  3  5]  
 [ 7  9 11]]
```

```
a[1]
```

```
[ 7  9 11]
```

```
a[:, 1]
```

```
[3 9]
```

```
a[1, 1]
```

```
9
```

Пристапање низу

```
a = np.array([[1, 3, 5], [2, 4, 8], [6, 7, 9]])
```

```
[[1 3 5]  
 [2 4 8]  
 [6 7 9]]
```

```
a[1:3]
```

```
[[2 4 8]  
 [6 7 9]]
```

```
a[:2, 1:3]
```

```
[[3 5]  
 [4 8]]
```

Пристапање низу

```
a = np.array([1, 4, 2, 8, 6])
```

```
[1 4 2 8 6]
```

```
a[np.array([2, 1, 3])] 
```

```
[2 4 8]
```

```
a[np.array([4, 2, 0, 2, 4])] 
```

```
[6 2 1 2 6]
```

Пристапање низу

```
a = np.array([[7, 8, 9], [4, 6, 3], [2, 5, 1]])
```

```
[[7 8 9]  
 [4 6 3]  
 [2 5 1]]
```

```
a < 4.5
```

```
[[False False False]  
 [ True False  True]  
 [ True False  True]]
```

```
a[a < 4.5]
```

```
[4 3 2 1]
```

Измена низа

оператор `[]` с леве стране оператора `=`
приступање елементима низа и њихова измена

функција `np.insert(...)`

уметање елемената, без измене изворног низа

функција `np.append(...)`

додавање елемената на крај, без измене изворног низа

функција `np.delete(...)`

уклањање елемената, без измене изворног низа

...

Измена низа

```
a = np.array([[7, 8, 2, 9], [5, 4, 6, 3]])
```

```
[[7 8 2 9]  
 [5 4 6 3]]
```

```
a[0, 2] = 0
```

```
[[7 8 0 9]  
 [5 4 6 3]]
```

```
a[1:, :2] = -1
```

```
[[ 7  8  0  9]  
 [-1 -1  6  3]]
```

Измена низа

```
a = np.array([[7, 8, 9], [4, 6, 3], [2, 5, 1]])
```

```
[[7 8 9]  
 [4 6 3]  
 [2 5 1]]
```

```
np.insert(a, 2, -3)
```

```
[ 7  8 -3  9  4  6  3  2  5  1]
```

```
np.insert(a, 2, 0, axis=0)
```

```
[[7 8 9]  
 [4 6 3]  
 [0 0 0]  
 [2 5 1]]
```

Измена низа

```
a = np.array([[7, 8, 9], [4, 6, 3], [2, 5, 1]])
```

```
[[7 8 9]  
 [4 6 3]  
 [2 5 1]]
```

```
np.append(a, [[10, 11, 12]], axis=0)
```

```
[[ 7  8  9]  
 [ 4  6  3]  
 [ 2  5  1]  
 [10 11 12]]
```

Измена низа

```
a = np.array([[7, 8, 9], [4, 6, 3], [2, 5, 1]])
```

```
[[7 8 9]  
 [4 6 3]  
 [2 5 1]]
```

```
np.append(a, [[10], [11], [12]], axis=1)
```

```
[[ 7  8  9 10]  
 [ 4  6  3 11]  
 [ 2  5  1 12]]
```

Измена низа

```
a = np.array([[7, 8, 9], [4, 6, 3], [2, 5, 1]])
```

```
[[7 8 9]  
 [4 6 3]  
 [2 5 1]]
```

```
np.delete(a, 1, axis=1)
```

```
[[7 9]  
 [4 3]  
 [2 1]]
```

```
np.delete(a, 1, axis=0)
```

```
[[7 8 9]  
 [2 5 1]]
```

Математичке и статистичке операције над низом

оператори **+** **-** ***** **/** **@**

функција **sum(...)**

функција **cumsum(...)**

функција **min(...)**

функција **max(...)**

функција **mean(...)**

функција **median(...)**

функција **np.sqrt(...)**

функција **np.sin(...)**

функција **np.cos(...)**

...

Математичке и статистичке операције над низом

```
a = np.array([[4, 1, 3], [7, 5, 9]])
```

```
[[4 1 3]  
 [7 5 9]]
```

```
a + a
```

```
[[ 8  2  6]  
 [14 10 18]]
```

```
a * a
```

```
[[16  1  9]  
 [49 25 81]]
```

Математичке и статистичке операције над низом

```
a = np.array([[4, 1, 3], [7, 5, 9]])
```

```
[[4 1 3]  
 [7 5 9]]
```

```
a.sum()
```

```
29
```

```
a.cumsum()
```

```
[ 4  5  8 15 20 29]
```

```
a.mean()
```

```
4.833333333333333
```

Математичке и статистичке операције над низом

```
a = np.array([[4, 1, 3], [7, 5, 9]])
```

```
[[4 1 3]  
 [7 5 9]]
```

```
np.sqrt(a)
```

```
[[2.          1.          1.73205081]  
 [2.64575131 2.23606798 3.          ]]
```

```
np.cos(a)
```

```
[[ -0.65364362  0.54030231 -0.9899925 ]  
 [ 0.75390225  0.28366219 -0.91113026]]
```

Сортирање низа

функција **`np.sort(...)`**

основно сортирање низа

функција **`np.argsort(...)`**

утврђивање позиција за потребе сортирања низа

...

Сортирање низа

```
a = np.array([[2, 5, 6], [3, 1, 4]])
```

```
[[2 5 6]  
 [3 1 4]]
```

```
np.sort(a)
```

```
[[2 5 6]  
 [1 3 4]]
```

```
np.sort(a, axis=0)
```

```
[[2 1 4]  
 [3 5 6]]
```

Претраживање низа

функција **`np.argmaxin(...)`**

утврђивање позиције најмањег елемента низа

функција **`np.argmax(...)`**

утврђивање позиције највећег елемента низа

функција **`np.argwhere(...)`**

утврђивање позиција за елементе низа који нису нула

функција **`np.extract(...)`**

проналажење елемената који задовољавају постављени критеријум

...

Претраживање низа

```
a = np.array([[3, -2, 0], [1, 5, -7]])
```

```
[[ 3 -2  0]  
 [ 1  5 -7]]
```

```
np.argmax(a)
```

```
4
```

```
np.argmax(a, axis=0)
```

```
[0 1 0]
```

```
np.argmax(a, axis=1)
```

```
[0 1]
```

Задатак 1.

Формирати произвољну квадратну матрицу целобројних вредности с ознаком *matr* и израчунати збир елемената на главној дијагонали те матрице.

Задатак 2.

Формирати две матрице целобројних вредности димензија 3x4 коришћењем генератора псеудослучајних вредности. Матрице означити као *matrA* и *matrB*. Посебно иницијализовати генератор псеудослучајних вредности.

Задатак 3.

За матрице $matrA$ и $matrB$ засебно израчунати аритметичку средину на следеће начине: по свим елементима заједно, по колонама и по врстама. Израчунате вредности заокружити на два децимална места.

Задатак 4.

За матрицу $matrA$ израчунати медијану. Одредити места појављивања медијане у матрици $matrA$ и приказати одговарајуће координате.

Задатак 5.

Од матрице $matrB$ направити сортирану матрицу димензија 4×3 на два начина: ређањем елемената по врстама и ређањем елемената по колонама.

Задатак 6.

Написати функцију која ће за дату матрицу све садржане вредности мање од дефинисане доње граничне вредности поставити на ту граничну вредност. Испробати написану функцију за матрицу $matrA$.

Задатак 7.

Написати функцију за издвајање позиција елемената дате матрице према растућем поретку тих елемената. Испробати написану функцију за матрицу *matrB*.

Задатак 8.

Написати функцију која за дату доњу граничну вредност и дату горњу граничну вредност израчунава аритметичку средину за елементе дате матрице из опсега дефинисаног граничним вредностима. Израчунавање треба извести према задатом броју децималних места. Испробати написану функцију за матрицу *matrA*.

Основна литература

NumPy. NumPy. Internet: <https://numpy.org/>

NumPy. NumPy documentation — NumPy v2.3 Manual. Internet: <https://numpy.org/doc/stable/index.html>